

ישראל דה-האן

עשרה מרובעים על אהבת ציון ואהבת נערים

מהולנדית: אירית באומן ורוןן סוניס

ישראל יעקב דה-האן (1881-1924) נולד בהולנד למשפחה יהודית דתית, אך עזב את הדת בגיל צעיר, נשא אישה נוצרייה והצטרף לתנועה הסוציאל-דמוקרטית ההולנדית. ב-1904 פירסם רומן שעלילתו מגוללת פרשה של יחסים הומוסקסואליים. הספר עורר שערורייה וגרם לגירושו משורות התנועה. ב-1909 קיבל תואר דוקטור למשפטים. ב-1912, לאחר שנסע לרוסיה הצארית כעיתונאי על מנת לסקר את תנאי המאסר שם, שב להיות יהודי דתי, ומאוחר יותר נעשה ציוני. ב-1919 היגר דה-האן לפלשתינה וביקש להשתלב במוסדות התנועה הציונית. משנדחה, הצטרף לעדה החרדית והיה לדובר המדיני של אגודת ישראל. ביוני 1924 נרצח דה-האן על ידי פעילי ההגנה בעקבות התבטאויותיו החריפות נגד הציונות ופעילותו למען כינון ברית בין החרדים לערבים. השירים שלהלן לקוחים מתוך הספר "מרובעים" שיצא לאור בהולנד ב-1924.

טיפשות

"לא כל הרבאעיאית מקוריים",
אומר לי השוטה המלמד.
האם יש לשירים פחות חיים
בין ששם המחבר אבד?

חסן

אמו הפשיטה כל מה שלבש.
מי האמבט כסו גלים נעים.
לבי רטט מענג מביש.
האין ציון עירו של אלוהים?

ספק

למי אני ממתין ומיחל
כשהשנה יורדת על העיר
כאן, מול הכתל: האמנם לאל?
אולי למרוקני הצעיר?

השלמה

בטוח? לא בטוח? חדל-נא להקשות:
אחד הם ברצונו של אל עליון.
מבעד אהבות קדושות או לא-קדושות
אהבתו תנחני לציון.

נזיר

הנזיר התעמק במלות תפלותיו הדמומות.
התקרבותי. הביט בי. הרגשתי נסער:
לא חיכו כך שמי-אל בעינים עלי אדמות.
מה היה העבר הנורא שגרר?

פיתוי

ישוב על הספון, נפתלתי בתפלה.
הוא בא ועל שפתיו חיוך ושאלה.
כל מה שגבר לא יאמר צחק במבטו.
הנחתי את ספרי באנחה גדולה.

עכו

לא, אין פה זכרונות ואין געגועים מרים,
רק אור השוטטות הנהדר עלי קופח
לארץ נמלים, מסדרונות וקמורים
שביניהם כל איש שקוע במלאכתו, שמח.

ברכת

שום שם ושום מלה — אני זוכר
רק שחיד לרגע בקרון,
אך בכל יום או לילה שעובר
עדין מענה הזכרון.

קהיר

השמש הלוהטת מחזיקה אותי בפנים,
אך בכל זאת קוראת לי לטייל חולם בעיר.
הו, נפש מאשרת, חשקי המרנינים:
בחויץ בנויה קהיר! היש שלל יותר עשיר?

מרובעים

מרבעים כתבו גם ביון;
עמר כתב ממש אותן שורות.
הנשמות — אחד הוא כאבן,
אהבתן וחרדתן שבירות.